

กรมวิทย์ฯ ร่วมเครือข่าย จับมือญี่ปุ่น ชูเทคโนโลยีจีโนมิกส์ ยกระดับตรวจ-รักษาวัณโรค มุ่งยุติโรคในไทย

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) สรุปลงโครงการความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่น ชูความสำเร็จการนำเทคโนโลยีจีโนมิกส์และนวัตกรรมทางการแพทย์มาประยุกต์ใช้ในการควบคุมวัณโรค ทั้งการสอบสวนการระบาด การรักษาแบบเฉพาะบุคคล และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์ พร้อมเดินทางต่อยอดผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์จริง สนับสนุนเป้าหมายการยุติวัณโรคของประเทศไทย

เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2569 ดร.นพ.อดิสรณ์ วรรณะศักดิ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มอบหมายให้ ดร.นพ.สุรเดช ชวเดช รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานเปิดการประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการ JICA TCP/ASIST TB เพื่อรายงานผลสำเร็จ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทบทวนปัญหาอุปสรรค และหารือแนวทางต่อยอดงานวิจัย โดยมีผู้แทน JICA ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่น ผู้แทนสำนักงานป้องกันควบคุมโรค โรงพยาบาล และหน่วยงานภาคีเครือข่าย เข้าร่วม ณ ห้องประชุม 801 อาคาร 8 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ดร.นพ.อดิสรณ์ วรรณะศักดิ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดเผยว่า กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมกับ JICA ดำเนินโครงการความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่น “Social Implementation of Infectious Disease Control using Genomic Information and Innovative Technology (JICA TCP/ASIST TB)” เพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านจีโนมิกส์และภูมิคุ้มกันวิทยาในการควบคุมวัณโรคของประเทศไทย โดยต่อยอดจากโครงการวิจัยสู่การนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในระบบสาธารณสุขอย่างเป็นรูปธรรม ผลการประเมินโครงการพบว่ามีประสิทธิภาพและความยั่งยืนอยู่ในระดับสูง และบรรลุวัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่

สำหรับผลสำเร็จสำคัญของโครงการ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1. การใช้เทคโนโลยีจีโนมิกส์ควบคุมวัณโรค โดยจัดทำแนวทางระดับชาติในการใช้เทคโนโลยีถอดรหัสพันธุกรรมทั้งจีโนม (Whole Genome Sequencing: WGS) เพื่อสนับสนุนการสอบสวนกลุ่มก้อนการระบาดของวัณโรค ซึ่งอยู่ระหว่างเตรียมเผยแพร่ พร้อมพัฒนาศักยภาพการตรวจวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนโรงพยาบาลและหน่วยงานสาธารณสุขทั่วประเทศ 2. การรักษาวัณโรคแบบเฉพาะบุคคล พัฒนาแนวทางปรับขนาดยาต้านวัณโรค Isoniazid ตามลักษณะทางพันธุกรรมยีน NAT2 ของผู้ป่วย เพื่อเพิ่มความเหมาะสมในการรักษาและลดความเสี่ยงภาวะตับอักเสบจากการใช้ยา 3. การตรวจการติดเชื้อวัณโรคและสอบสวนผู้สัมผัส โดยเสริมศักยภาพการตรวจหาวัณโรคแฝงด้วยวิธี IGRA ที่โรงพยาบาลร้อยเอ็ด สะท้อนความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีขั้นสูงไปใช้ในระดับจังหวัด และ 4. การพัฒนาบุคลากร เพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านจีโนมิกส์ ชีวสารสนเทศ เภสัชพันธุศาสตร์ ภูมิคุ้มกันวิทยา และระบาดวิทยา ให้แก่แพทย์ นักวิทยาศาสตร์ บุคลากรห้องปฏิบัติการ และนักสาธารณสุข

อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวเพิ่มเติมว่า แม้โครงการจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ยังคงเดินทางต่อยอดผลสำเร็จ โดยร่วมกับกรมควบคุมโรคถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่โรงพยาบาลและหน่วยงานสาธารณสุข ศึกษาการนำเทคโนโลยี WGS ไปใช้ในเขตสุขภาพที่ 5 ติดตามผลการรักษาตามแนวทาง NAT2 ในระยะยาว รวมทั้งประสานความร่วมมือเพื่อจัดหาแหล่งทุนที่ยั่งยืน และผลักดันให้การตรวจ WGS พัฒนาเป็นบริการประจำในระบบสาธารณสุข

“ความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่นครั้งนี้สะท้อนแนวคิด From Lab to Life ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่มุ่งนำองค์ความรู้และนวัตกรรมจากห้องปฏิบัติการไปใช้ประโยชน์จริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจวินิจฉัย การรักษา และการควบคุมโรค พร้อมสานต่อความร่วมมือด้านการวิจัยและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนขยายผลสู่ประเทศในภูมิภาค เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการยุติวัณโรคอย่างยั่งยืน” อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าว